

Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin müdrik rəhbərliyi ilə Azərbaycan hazırda qüdrətli orduya, güclü iqtisadiyyata, beynəlxalq arenada önəmli mövqeyə malikdir, müstəqil xarici siyasəti olan qalib dövlət kimi heç zaman olmadığı qədər tarixi nailiyyatlarının fərəhli səhifələrini yazmaqdadır. Bu, öz tarixinin ən güclü dövrünü yaşayan Azərbaycanın bugünkü reallıqlarıdır. Təqribən 19 il əvvəl Azərbaycan xalqı müdrik seçim edərək ulu öndərimiz Heydər Əliyevi siyasi kursuna və dahi şəxsiyyətin layiqli davamçısı cənab İlham Əliyevə səs verdi. Ötən hər il xalqımızın öz seçimində yanılmadığını təsdiqləməkdədir. Yeni əsrin yeni lideri cənab İlham Əliyev bu 19 ildə Azərbaycanı həm siyasi-iqtisadi, həm də hərbi cəhatdən qüdrətli, dünyada mühüm aktor kimi tanınan dövlətə çevirdi. Məhz bu güc sayəsində Qarabağın 30 il davam edən işğalına 44 gündə son qoymaq mümkin oldu. Ötən illər həm də onu göstərdi ki, dövlət başçısı cənab İlham Əliyev qurucu, Azərbaycan xalqının bütün istək və arzularını həyata keçirən, öz siyasətində Azərbaycan dövlətinin və xalqının maraqlarını ən ali məqsəd kimi görən və bütün qüvvəsini bu istiqamətdə səfər bər edən, xalqın birmənali şəkildə dəstəklədiyi, etimad göstərdiyi və etibar etdiyi böyük Liderdir.

Prezident cənab İlham Əliyev praqmatik və çevik siyaseti, sistemli və ardıcıl yanaşması, inqilabi xarakter daşıyan islahatları ilə Azərbaycanı iqtisadi baxımdan qüdrətli dövləte çevirib, zamanın her bir çağırışına anında cavab verib. Bu illər ərzində regionda reallasdırılan bütün beynəlxalq irimiqyaslı kanlar, uğurlu xarici siyaseti, beynəlxalq nüfuzu Vətən müharibəsinin tarixi Zəfərimizlə en qısa müddədətən yekunlaşmasında əsas amillərdən oldu.

Bəli, məhz müstəqil xarici siyaset yürütməsi Azərbaycana böyük nüfuz və destək qazandırdı. Azərbaycan Prezidentinin sivasi bilivi, təcrübəsi,

gionda realaşdırılan bütün beynəlxalq, inşaiqası layihələr Azərbaycanın iştirakı, onun milli maraqları nəzərə alınmaqla həyata keçirilib. Ümummillilər Heydər Əliyevin "İqtisadiyyatı güclü olan dövlət hər şeyə qadirdir" fikri üzərində qurulan siyaset nəticəsində ötən 19 il ərzində misilsiz uğurlara imza atılıb. 1994-cü ildə imzalanan "Əsrin müqaviləsi" ilə əsası qoyulan neft strategiyası sonrakı illərdə də davam etdirilib. Azərbaycanın qazandığı nailiyyətlərin təməlində məhz bu strategiya dayanır. 2006-ci ildə Bakı-Tbilisi-Ceyhan əsas ixrac neft kəməri, 2007-ci ildə Bakı-Tbilisi-Ərzurum qaz kəməri kimi misilsiz layihələr realaşdırılıb. 2018-ci ildə Avropanın enerji təhlükəsizliyində böyük rola malik Cənub Qaz Dəhlizinin və onun tərkib hissəsi olan TANAP boru kəmərinin rəsmi açılış mərasimləri keçirilib. Həmçinin "Əsrin müqaviləsi" 2050-ci ilə qədər uzadılıb. Eyni zamanda, dövlətimizin başçısının təşəbbüsü ilə Şərqi-Qərb və Şimal-

Cənub beynəlxalq nəqliyyat dəhlizlərinin yaradılması istiqamətində böyük işlər görülüb, Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu istifadəyə verilib. Azərbaycanın Rusiya, İran və Gürcüstanla sərhədine qədər yeni magistral avtomobil yolları tikilib.

Prezident cənab İlham Əliyev bu və digər təşəbbüsleri ilə regionda mühüm beynəlxalq əməkdaşlıq platforması yaradıb ki, bu da beynəlxalq ekspertlər tərəfindən bölgənin inkişafında və təhlükəsizliyində mühüm amil kimi qiymətləndirilir. Beləliklə, dövlətimizin başçısı Azərbaycanda güclü əsaslara malik iqtisadi sistemin qurulmasını təmin edib ki, bu da qüdrətli dövlət quruculuğu, beynəlxalq arenada diplomatik nüfuzun temin edilməsi istiqamətində ən mühüm komponentlərdən biridir. Təbii ki, məhz cənab İlham Əliyevin uzaqqörgən və praqmatik iqtisadi siyaseti sayesində Azərbaycanın malik olduğu im-

Prezident İlham Əliyev ümummilli lider Heydər Əliyevin müəllifi olduğu çoxvəktorlu, müstəqil və milli maraqlara əsaslanan xarici siyaset kursunu sürtələ dəyişən dünyanın geosiyasi reallıqlarına adekvat olaraq əvvəlcə, innovativ və hücum diplomatiyası taktikasına əsaslanmaqla davam etdirir. Milli dövlətçilik maraqlarının müdafiəsi həm ikitərəflı, həm də çoxtərəflı formatda həyata keçirilən bu siyasetin başlıca məzmununu təşkil edir. Həmin siyasetin uğurunu təmin edən çoxsaylı parametrlər sırasında birinci mövqedə dayanan amil İlham Əliyevin beynəlxalq siyasetin aktoru statusuna yüksəlməsi reallığı ilə bağlıdır. Bu statusuna tam adekvat olaraq dövlət başçımız həm daxili, həm də xarici siyaset kursunun həyata keçirilməsi prosesində dərin zəka, iti fəhm, analitik və innovativ düşüncə tərzi, sistemli analiz qabiliyyəti, prinsipiiallıq və qətiyyət nümayiş

etdirir. Hər dövlət başçısına nəsib olmayan bu unikal şəxsi keyfiyyətlərin daşıyıcı olan Prezident İlham Əliyev harada çıxış etməsindən və mövqə bildirməsindən asılı olmayıaraq, qısa zaman ərzində təşəbbüsü ələ alır və artıq start vəziyyətində qarşı tərəf və ya tərəflər üzərində ilkin üstünlüyünü təmin etmiş olur. Bu zaman probleme sistemli və ardıcıl yanaşma tərzi, səlis və məntiqli ifadə üslubu, auditoriya ilə işləmək və onu ələ almaq qabiliyyəti və bəkimi digər mühüm amillərdən istifadə məhərəti və nəhayət, qarşı tərəfi təkzib olunmaz faktlar qarşısında qoymaq bacarığı, bənzərsiz liderlik xarizması ilə dövlət başçısı ən qatı siyasi opponentlərini də pat, təslim olunma vəziyyətinə salmağa müyəssər olabilir.

Məhz onun düzgün və uzaqqörenliklə seçdiyi xərici siyaset prioritətləri hesabına bu gün Azərbaycan dünyada həm də etibarlı tərəfdəş kimi tanınır. Ölkəmiz qonşu dövlətlərlə müxtəlif platformalarda əməkdaşlıq əlaqələri quraraq mövcud münasibətlərini daha da möhkəmləndirə bildi. Burada Azərbaycan-Türkiyə-Gürcüstan və Azerbaycan-Rusiya-İran üçtərəfi əməkdaşlıq platformalarını xüsusi qeyd etmək lazımdır. Bununla yanaşı, Avropa İttifaqına üzv olkələrin bəziləri ilə qurulan strateji tərəfdəşlik əlaqələri de yurğulamagələr.

qələrini də vurgulamaq olar. Bu illər ərzində beynəlxalq təsisatlarla da səmərəli əməkdaşlıq əlaqələri qurması ölkəmizin beynəlxalq imicinin formallaşmasında müstəsna əhəmiyyət kəsb edib. Azərbaycanın 155 dövlətin dəstəyi ilə BMT Təhlükəsizlik Şurasına qeyri-daimi üzv seçilməsi, həmçinin 120 dövlətin təmsil olunduğu Qoşulmama Hərəkatına sədrlik etməsi ölkəmizin beynəlxalq miqyasda nüfuzunu ve qüdrətini göstərir. Bu sıraya, həmçinin Türk Şurası, Müstəqil Dövlətlər Birliyi, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı, Avropa İttifaqı və bu kimi digər qurumlarla səməralı əməkdaşlıq

Bütün dünyani cenginle almış COVID-19 infeksiyonasına karşı mübarizənin pik nöqtəsinə çatdığı bir dövrdə də Azərbaycan Prezidenti liderlik təşəbbüs-lərini öz üzərinə götürərək adını dünya tarixinə yazdırmağı bacardı. Belə ki, məhz dövlətimizin başçısının təşəbbüsü ilə Türk Şurasının və Qoşulmama Hərəkatının koronavirusla mübarizəyə həsr olunan Zirvə görüşləri keçirildi. Türk Şurası bu Zirvə görüşü ilə həm də COVID-19 pandemiyasına həsr olunmuş Sammit keçirən ilk beynəlxalq təşkilat kimi tərixe düşdü. Qoşulmama Hərəkatının Zirvə görüşündə isə dövlətimizin başçısı BMT Baş Assambleyasının koronavirusla mübarizəyə həsr olunmuş xüsusi sessiyasının keçirilməsi təşəbbüsünü ireli sürdü. Bu təşəbbüs de beynəlxalq birlik tərəfindən dəstekləndi. Baş tutmuş xüsusi sessiya Azərbaycana, onun Prezidentinə beynəlxalq arenada olan böyük hörmətin təzahürüdür.

Prezident İlham Əliyevin uzaqgören müdrük siyaseti sayesində Azərbaycan son 19 il ərzində dünya- da ümumbüşəri dəyərlərin qorunması və təbliği istiqamətində önemli nailiyyətlərə imza atır. Dünyada sivilizasiyalararası dialoq sahəsində ciddi problemlərin yaşaması, bu fonda konfliktlərin artması təndensiyasının müşayiət olunması, xüsusilə də islamofobiya kimi tehlükeli meyillərin bir sıra dövlətlərin

ve diger subyektlerin siyasetinde özünə geniş yer almazı reallığında Azərbaycanın mədəniyyətlərəsi dialoq məkanına çevrilməsi faktı da qlobal ehemiyət kəsb edən məsələdir. Bu məsələlərin həlli istiqamətində Azərbaycanın təcrübəsi digər ölkələr üçün örnek ola bilər.

"Multikulturalizm bizim adət-ənənəmizdir. Multikulturalizm - dövlət siyaseti və ictimai sıfarişdir. Multikulturalizm bizim həyat tərzimizdir", - deyən dövlət başçımızın təşəbbüsü ilə "Bakı prosesi"nin əsası qoyulmuşdur. Bu təşəbbüs BMT çərçivəsində yüksək dərəclərə yollandırılmışdır.

Cənab İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə Azərbaycan paytaxtı ikişilik fasilə ilə iki müxtəlif mədəniyyətin daşıyıcılarının böyük idman bayramlarına evsahibliyi etmişdir. 2015-ci ildə tarixdə ilk dəfə olaraq I Avro-pa Oyunlarını keçirən Azərbaycan Respublikası, 2017-ci ildə IV İslam Həmrəyliyi Oyunlarına evsa-hibliyi etməklə mədəniyyətlər arasında unikal körpü rolunu oynamış və idman vasitəsi sivilizasiyalara-rası barışq və dialoq böyük töhfə vermişdir. Bu-nunla yanaşı, dövlət başçısı 2017-ci ili "İslam Həm-rəyliyi İli" elan etmişdir. İlham Əliyevin islam həm-rəyliyinə xidmət edən bu və digər təşəbbüsleri mü-selman dünyasında geniş rəğbat hissi ilə qarşılılan-mış və böyük siyasi rezonans doğurmuşdur.

Təbii ki, düşünülmüş və konkret hədəfə istiqamətlənmiş xarici siyasetdə ən ağır problemimiz olan Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsi ilə bağlı həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması, problemin həlli üçün hüquqi bazanın formalasdırılması xüsusi yer tuturdu. Prezident İlham Əliyevin bütün səfərlərində, keçirdiyi görüşlərində, mötəbər tribunaldarda etdiyi çıxışlarda Dağlıq Qarabağ münaqişəsi əsas mövzü oldu. Bununla yanaşı, dövlətimizin başçısı müvafiq qurumların, diplomatik missiyaların qarşısında bu məsəle ilə bağlı müvafiq tapşırıqları qoydu ve əməli addımlar atıldı, beləliklə, dünyada Azərbaycanın ədaletə söyklənən mövqeyi barədə məlumatlandırdı. Həmçinin Azərbaycan Prezidentinin səyəri nəticəsində münaqişənin həlli üçün hüquqi baza kifayət qədər genişləndirildi. BMT Təhlükəsizlik Şurasının məlum qətnamələri ilə yanaşı, BMT Baş Assambleyasının, Qoşulmama Hərəkatının, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının, Avropa Parla-

İfadəsi danışçıların predmeti olmamış və yekun sənədə bu haqda heç bir bənd salınmamışdır.

Cari ilin 6 aprel tarixində Avropa İttifaqı Şurasının prezidenti Şarl Mişelin təşəbbüsü və vasitəciliyi yənidən Brüsseldə Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyev ilə Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan arasında görüş keçirilmişdir. Təxminən 5 saatda qədər davam edən görüş çərçivəsində mühüm razılaşmalar əldə edilmişdir. Bu razılaşmalar Azərbaycanın milli maraqlarına tam cavab verir və Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ölkəmizin mühüm diplomatik uğuru kimi dəyərləndirilməlidir.

Övvələ, əldə olunmuş ortaq mövqeyə görə, hər iki ölkənin xarici işlər nazirləri sülh sazişinin layihəsini hazırlamaq istiqamətində əməli fəaliyyətə başlamaq tapşırığı almışlar. Sülh sazişinin layihəsinin tərtibində Azərbaycanın irəli sürdüyü 5 baza prinsipi əsas götürülmüşdür. Başqa sözlə, Nikol Paşinyan həmin baza prinsiplərindən irəli gələrək, yeni Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü qəbul etmək, ölkəmizə qarşı ərazi iddialarından el çəkmək, təhlükəsizliyə təhdid yaratmamaq, sərhədləri müəyyən etmək və nəqliyyat-kommunikasiya əlaqələrini bərpa etmək, yeni Zəngəzur dəhlizini işə salmaq kimi məsələlərə loyal münasibət bildirdiyini dilinə gətirmiş, onların qəbul edilən olduğunu vurğulamışdır.

Avropa İttifaqı mina təmizlənməsi, girovların və itkinlərin geri qaytarılması məsələlərində də ekspert və maliyyə dəstəyi ayırmağa hazır olduğunu bəyan etmişdir.

Bрюссель şehrinde mayın 22-si baş tutmuş sonuncu üçtərefli görüş Azerbaycanla Ermənistan arasında həmin tarixə qədər aparılmış sülh danışqlarının yeni mərhəlesi oldu. Həmin görüşdə diqqətçəkən başlıca məqam bundan ibarət idi ki, Ermənistanın baş naziri tərəfindən Azerbaycanın irəli sürdüyü 5 baza prinsipi çərçivəsində sülh danışqları qəbul edilmiş və aparılan danışqlardakı irəliləyişlər məhz bu baza prinsipləri üzərində mümkün olmuşdur. Qarşı tərəfin bütün səylərinə baxmayaraq, heç bir status məsələsi, əvvəlki görüşlərdə olduğu kimi, yene də gündəlikdə deyildi. Ermənilərin tez-tez istifadə etməyə cəhd göstərdikləri, lakin cənab İlham Əliyevin diplomatik leksikondan qətiyyətlə uzaqlaşdırıldığı heç bir ifadəyə rast gəlinmədi. Doğ-

XALQIN ETİMADINI DOĞRULDAN MÜDRİK LİDER, UZAQGÖRƏN DİPLOMAT, QALİB SƏRKƏRDƏ

rudur, Şarl Mişel Azərbaycanda yaşayan etnik ermənilərin hüquq və təhlükəsizlik məsələlərinə toxundu, ancaq onu da qeyd etməliyik ki, dövlət başçımızın dəfələrlə bildirdiyi kimi, onlar Azərbaycan vətəndaşlarıdır və ölkəmizin qanunlarının alılıyini qəbul etdikləri andan çıxımlıtlı respublikamızda yaşayan digər xalqlar kimi öz hüquqlarından istifadə

yaşayan digər xalqlar kimi öz hüquqlarından istifadə edərək sülh və təhlükəsizlik şəraitində rahat yaşaya bilərlər. Sərr deyil ki, sülh prosesinin süretləndirilməsi üçün, hər şeydən əvvəl, sərhədlərin qarşılıqlı surətdə tanınması və delimitasiya prosesinin başa çatdırılması çox vacibdir. Bu istiqamətdə də danışılarda ireliliyəslər nail olundu. Bu müstəvиде görək qaydalarının müəyyənləşdirilməsi üzrə razılaşmanın əldə olunması da qeyd edilməlidir. Azərbaycan üçün bu, kifayət qədər həssas mövzudur, çünki Laçın dəhlizi və Zəngəzur dəhlizi ilə parallelilik nöqtəyi-nəzərdən çox aktualdır. Tam əminliklə deyə bilarik ki, Brüssel danışıllarının bu 3-cü görüşü müzakirə olunan məsələlər və əldə olunan nəticələr baxımından çox məhsuldar olmuş və Azərbaycanın milli maraqlarına tam cavab verəcək seviyyədədir. Bu da, sözsüz ki, cənab İlham Əliyevin xarici siyaset strategiyasının düzgün qurulmasından, mühüm məsələlərdə məhəretli diplomat kimi uzaqgörən gedişlərindən, kritik vəziyyətlərdə soyuqqanlı və praqmatik, ölkəmizin milli maraqlarına tam uyğun qərarların qəbul edilməsinə nail olmaq bacarığından xəbər verir.

Bir sözle, cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan diplomatiyası Moskvada və Soçi dövründə olduğu kimi, Brüsseldə de postmührabə tənzimlənməsi istiqamətində milli maraqları ləyaqətlə müdafiə etmiş, Brüssel sülh gündəliyini formalasdırmağa nail olmuşdur.

Dövlət başçısının müəyyən etdiyi müstəqil xarici siyaset kursu dünyada bir-birinə qarşı duran qütbler tərəfindən də müsbət qiymətləndirilir. Azərbaycanın müxtəlif güc mərkəzlərindən bərabər məsafədə mövqə seçməsi, ikitərəfli münasibətlərdə bərabər hüquq, qarşılıqlı hörmət, bir-birinin daxili işlərinə qarışmamaq prinsiplərinə sadıq qalması, eyni zamanda ikitərəfli eməkdaşlığın heç bir halda üçüncü tərəfi hədəfə almaması reallığı beynəlxalq aləmdə dövlətimizə və onun rəhbərini olan loyal münasibətin formalasmasını sərtləndirən asas amillərdir.

formalaşmasını şərtləndirən əsas amillərdir. Mehz iti fəhmi ve diplomatik məhareti hesabına Prezident cənab İlham Əliyevin son 19 il ərzində ölkəmizin və eləcə də Avropanın enerji təhlükəsizliyinin teminatı istiqamətində atdığı çoxkombinasiyalı siyasi gedişləri heyranlıq doğurur. Nəzərə almaq lazımdır ki, enerji təhlükəsizliyi dönyanın aparıcı dövlətlərinin milli təhlükəsizlik strategiyasının həllədici elementi statusunda çıxış edir. Xüsusilə son aylar ərzində Ukraynada baş verən hadisələr fonunda dünyada enerji daşıyıcılarının qiymətinin artdığı bir dönmədə müasir dönyanın siyasi mənzərəsi daha hərbi bloklara mənsubiyətlə yox, enerji ehtiyatlarına malik olub-olmamaq bölgüsü ilə müəyyən ediləcəkdir fikri təsadüfi sayılmamalıdır.

Emin QASIMOV,
"Respublika".